

На основу члана 175. став 5. Закона о платним услугама („Службени гласник РС“, бр. 139/2014) и члана 15. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015 и 40/2015 – одлука УС), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У
О БЛИЖИМ УСЛОВИМА И НАЧИНУ ВРШЕЊА НАДЗОРА НАД
ПЛАТНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА, ИНСТИТУЦИЈАМА ЕЛЕКТРОНСКОГ
НОВЦА И ЈАВНИМ ПОШТАНСКИМ ОПЕРАТОРОМ

1. Овом одлуком прописују се ближи услови и начин вршења надзора над платним институцијама, институцијама електронског новца и јавним поштанским оператором (у даљем тексту: субјекти надзора), који врши Народна банка Србије, као и предузимање мера према субјекту надзора у поступку вршења надзора у складу са Законом о платним услугама (у даљем тексту: надзор).

2. Предмет надзора је провера усклађености пословања субјеката надзора са Законом о платним услугама (у даљем тексту: Закон), другим законом по коме је Народна банка Србије надлежна за вршење надзора над пословањем ових субјеката и прописом донетим на основу тог закона или другим прописом чију примену код тих субјеката надзире Народна банка Србије.

3. Надзор из тачке 1. ове одлуке Народна банка Србије врши посредно и непосредно.

Посредни надзор из става 1. ове тачке врши се прикупљањем и анализом извештаја и друге документације и података које платна институција и институција електронског новца достављају Народној банци Србије у складу са Законом и прописима донетим на основу Закона, односно на захтев Народне банке Србије, као и друге документације, односно других података о пословању субјеката надзора, којима Народна банка Србије располаже.

Непосредни надзор из става 1. ове тачке Народна банка Србије врши у просторијама субјекта надзора, односно лица која су са субјектом надзора код кога се врши надзор повезана имовинским, управљачким и пословним односима – увидом у пословне књиге и другу документацију субјекта надзора, односно тог лица.

Народна банка Србије сачињава записник о извршеном посредном надзору ако током овог надзора утврди недостатке или неправилности у пословању субјекта надзора.

На поступак након сачињавања записника о извршеном посредном надзору сходно се примењују одредбе ове одлуке које се односе на поступак непосредног надзора.

4. Непосредан надзор врше запослени у Народној банци Србије које за то решењем одреди гувернер Народне банке Србије или лице које он овласти (у даљем тексту: овлашћена лица).

У решењу из става 1. ове тачке наводи се субјекат надзора, односно друга лица над којима се врши непосредан надзор, као и предмет тог надзора. У току непосредног надзора ово решење може се допунити, односно изменити.

Доношењем решења из става 1. ове тачке покренут је поступак непосредног надзора субјекта надзора.

Субјекат надзора над којим се врши надзор дужан је да овлашћеним лицима омогући несметано вршење надзора и да сарађује са тим лицима.

Субјекат надзора је дужан да овлашћеним лицима стави на увид пословне књиге, документацију и податке које та лица буду захтевала у писменој, односно у електронској форми, као и да им омогући несметани и потпуни приступ опреми, базама података и рачунарским програмима које користи, односно свим другим ресурсима информационог система.

Субјекат надзора је дужан да овлашћеним лицима омогући обављање непосредног надзора над пословањем, односно обављањем појединих послова у његовом седишту, огранцима и другим организационим деловима.

Чланови органа управљања и руководиоци субјекта надзора обавезни су да, у складу са овом одлуком, овлашћеним лицима, на њихов захтев, дају и писане одговоре на питања која им се поставе у року који је утврђен у том захтеву, као и да пруже доказе у вези с тим одговорима.

Народна банка Србије може ангажовати друга лица која ће присуствовати непосредном надзору ради пружања одговарајуће стручне подршке овлашћеним лицима при вршењу овог надзора.

5. Народна банка Србије може у току вршења надзора, на начин из тач. 3. и 4. ове одлуке, извршити надзор код заступника субјекта надзора, код трећег лица с којим је субјект надзора закључио уговор о обављању послова дистрибуције и откупа електронског новца, код лица коме је субјект надзора поверио обављање појединих оперативних послова у складу са Законом и прописима донетим на основу тог Закона, као и код других лица која су са субјектом надзора повезана имовинским, управљачким и пословним односима.

6. Субјект надзора, као и лица из тачке 5. ове одлуке, дужни су да на захтев Народне банке Србије доставе све тражене податке и документацију у року који је утврђен у том захтеву.

Ако су подаци и документација из става 1. ове тачке сачињени на језику који није српски, Народна банка Србије може захтевати од лица из тог става да о свом трошку обезбеде превод тих података и документације на српски језик.

7. Овлашћена лица дужна су да о извршеном непосредном надзору сачине записник (у даљем тексту: записник о надзору).

Народна банка Србије субјекту надзора доставља записник о надзору, на који он може ставити примедбе у року од 15 радних дана од дана када му је тај записник достављен.

Народна банка Србије неће разматрати примедбе из става 2. ове тачке које се односе на промену чињеничног стања насталу након периода за који је извршен надзор (пресечни датум), али их може узети у обзир при изрицању мере из Закона.

Када се провером навода изнетих у примедбама из става 2. ове тачке утврди чињенично стање битно различито од стања наведеног у записнику о надзору, овлашћено лице сачињава допуну тог записника.

Допуна записника о надзору доставља се субјекту надзора у року од 15 радних дана од дана достављања примедба на тај записник.

Под примедбама у смислу става 2. ове тачке подразумевају се обједињене примедбе и наводи чланова органа управљања и руководиоца субјекта надзора.

Ако се провером навода садржаних у примедбама на записник о надзору утврди да примедбе субјекта надзора нису основане, односно

да не утичу битно на утврђено чињенично стање – Народна банка Србије о томе сачињава службену белешку и доставља је субјекту надзора.

8. Народна банка Србије ће закључком обуставити поступак надзора ако у записнику о надзору нису утврђени недостаци или неправилности у пословању субјекта надзора или ако субјекат надзора у законом прописаном року својим примедбама основано оспори све налазе из записника.

Закључак из става 1. ове тачке доставља се субјекту надзора.

9. Ако се на основу чињеничног стања утврђеног у записнику о надзору утврде недостаци или неправилности у пословању субјекта надзора, односно поступање субјекта надзора супротно законским и другим прописима из тачке 2. ове одлуке – Народна банка Србије изриче том субјекту надзора једну од мера из члана 183. став 1. Закона, у складу с критеријумима из члана 191. Закона.

10. Препорука из члана 184. Закона (у даљем тексту: препорука) упућује се субјекту надзора у чијем су пословању утврђене мање значајне неправилности или недостаци, а који не представљају значајан ризик у његовом пословању.

Препорука садржи рок за отклањање неправилности, односно недостатака из става 1. ове тачке, као и рок у коме је субјекат надзора дужан да Народној банци Србије достави извештај о отклоњеним неправилностима, односно недостацима, са одговарајућим доказима.

Народна банка Србије проверава да ли је субјекат надзора отклонио утврђене неправилности после истека рока из става 2. ове тачке, или пре истека тог рока ако добије обавештење субјекта надзора да су неправилности отклоњене.

11. Писмена опомена из члана 185. Закона (у даљем тексту: писмена опомена) упућује се субјекту надзора у чијем су пословању утврђене неправилности које не утичу битно и непосредно на његово пословање, али би могле представљати значајан ризик у том пословању ако се не отклоне, или ако субјекат надзора није поступио у складу са препоруком.

Писмена опомена садржи рок за отклањање неправилности из става 1. ове тачке, као и рок у коме је субјекат надзора дужан да Народној банци Србије достави извештај о отклоњеним неправилностима, са одговарајућим доказима.

Народна банка Србије проверава да ли је субјекат надзора отклонио утврђене неправилности после истека рока из става 2. ове тачке или пре истека тог рока – ако добије обавештење од субјекта надзора да су неправилности отклоњене.

12. Народна банка Србије доноси решење којим субјекту надзора налаже да спроведе једну или више активности из члана 186. став 2. Закона (у даљем тексту: налози и мере), које садржи рокове за спровођење активности и достављање извештаја о отклоњеним неправилностима, са одговарајућим доказима.

Народна банка Србије проверава спровођење налога и мера из решења из става 1. ове тачке после истека рока за њихово извршење или пре истека тог рока – ако добије обавештење од субјекта надзора да су налози извршени.

12а. Ако Народна банка Србије у току вршења непосредног надзора или на основу информација прибављених посредним надзором оцени да је субјект надзора учинио теже неправилности које могу значајно угрозити рад субјекта надзора, односно да се његово финансијско стање знатно погоршало или да постоји могућност знатног погоршања финансијског стања или ликвидности субјекта надзора, односно да су значајније угрожени интереси корисника платних услуга, односно ималаца електронског новца или да постоји могућност значајанијег угрожавања тих интереса, као и када постоји могућност настанка штете коју је потребно спречити без одлагања, Народна банка Србије може решењем из члана 186. Закона, утврдити и једну или више посебних мера из члана 186а Закона.

Решењем о посебним мерама из става 1. ове тачке Народна банка Србије утврђује и трајање тих мера.

12б. Ако решењем о посебним мерама из тачке 12а. став 1. ове одлуке именује привременог представника за надзор над пословањем субјекта надзора (у даљем тексту: привремени представник), Народна банка Србије тим решењем утврђује овлашћења овог представника, односно обавезе, циљеве и задатке привременог представника, радње за чије предузимање је он овлашћен, акте и правне радње поводом којих субјект надзора мора прибавити мишљење или сагласност овог представника, извештавање Народне банке Србије о раду тог представника и пословању субјекта надзора, као и накнаду за рад овог представника.

Привремени представник мора бити лице које је независно од субјекта надзора и које испуњава услове из члана 80. став 2. Закона.

Лицем независним од субјекта надзора из става 2. ове тачке сматра се лице које испуњава следеће услове:

1) да то лице или члан његове породице нема директно или индиректно власништво у субјекту надзора или у правном лицу које је блиско повезано са субјектом надзора;

2) да то лице или члан његове породице није члан органа управљања или руковођења субјекта надзора или лица које је блиско повезано са субјектом надзора;

3) да то лице или члан његове породице није са субјектом надзора или са лицем које је блиско повезано са субјектом надзора у уговорном односу који би могао негативно утицати на непристрасност или независност тог лица од субјекта надзора, нити је у таквом уговорном односу било у периоду од годину дана који претходи дану његовог именованња.

Чланови породице из става 3. ове тачке имају значење утврђено законом којим се уређују банке.

Циљеви и задаци привременог представника могу се, између осталог, односити на утврђивање правог финансијског стања субјекта надзора, управљање целокупним пословањем субјекта надзора или делом пословања како би се очувао или поново успоставио одговарајући финансијски положај субјекта надзора и/или његово стабилно и сигурно пословање, надзор над спровођењем активности које су субјекту надзора наложене решењем Народне банке Србије, односно изреченим налозима и мерама из члана 186. Закона и тачке 12. ове одлуке, као и на надзор над обављањем послова органа управљања субјекта надзора.

Ако је решењем којим је именован привремени представник одређено да привремени представник замењује руководиоца субјекта надзора – даном ступања на снагу тог решења овај руководилац престаје да непосредно руководи пословима субјекта надзора, а руководиоцем субјекта надзора сматра се привремени представник.

Решењем којим се именује привремени представник може се утврдити обавеза органа управљања субјекта надзора да од привременог представника прибави претходну сагласност, односно мишљење на одређене акте и правне радње које овај орган доноси, односно предузима, а ови акти и радње се утврђују решењем којим је именован привремени представник.

Акти и правне радње из става 7. ове тачке могу се односити на одлуку органа управљања субјекта надзора о позајмицама и задуживању субјекта надзора, улагањима субјекта надзора у имовину и у друга правна лица, продаји имовине субјекта надзора, увођењу нових производа, одређивању висине накнаде за чланове органа управљања и руководиоца субјекта надзора, укључујући и износе бонуса и награда који се исплаћују овим лицима или другим запосленима у субјекту надзора, одређивању висине средстава потребних за оперативно пословање субјекта надзора, закључивању уговора са заступницима, лицима којима се поверавају поједини послови, трећим лицима која би обављала дистрибуцију и откуп електронског новца и др.

Решењем о именовању привременог представника, могу се утврдити и овлашћења из делокруга органа управљања која су неопходна за извршавање циљева и задатака из става 5. ове тачке, а која могу обухватати присуствовање седницама органа управљања субјекта надзора, сазивање седница других тела у управљачкој и организационој структури субјекта надзора (одбори, стручне службе и сл.), предлагање дневног реда ових седница, предлагање доношења одговарајућих одлука, тражење одговарајућих извештаја органа и других тела и др.

Субјекат надзора је дужан да привременом представнику омогући приступ свим организационим деловима и просторијама субјекта надзора, као и комуникацију с руководиоцима организационих јединица субјекта надзора и запосленима у субјекту надзора, те да му стави на располагање пословне књиге и другу документацију која му је потребна за обављање циљева и задатака из става 5. ове тачке.

Привремени представник је дужан да, у року од 30 дана од дана именовања, односно 30 дана пре истека периода на који је именован, Народној банци Србије поднесе извештај о пословању субјекта надзора и његовом финансијском стању, с проценом његовог финансијског положаја и могућностима за унапређење његовог пословања.

Уз извештај из става 11. ове тачке, привремени представник Народној банци Србије доставља и план активности за остваривање циљева и задатака из става 5. ове тачке, за наредно тромесечје.

Привремени представник, најмање једном у три месеца, као и на захтев Народне банке Србије, доставља Народној банци Србије извештај о радњама које је предузео ради остваривања циљева и

задатака из става 5. ове тачке и о степену остварености тих циљева и задатака, с планираним активностима и роковима за њихово извршење за наредни период.

Привремени представник дужан је да без одлагања обавести Народну банку Србије о свим околностима које могу да доведу до неизвршавања мера изречених субјекту надзора и на погоршање финансијског стања субјекта надзора.

На основу извештаја из става 11. ове тачке и обавештења из става 14. ове тачке, као и других података којима располаже, Народна банка Србије може изрећи неку од мера из чл. 186. и 186а Закона.

Накнаду за рад привременог представника одређује Народна банка Србије, нарочито узимајући у обзир обим обавеза, овлашћења и задатака привременог представника одређених у решењу којим је именован, просек зарада чланова органа управљања и руководиоца субјекта надзора за три месеца која претходе доношењу овог решења, висину средстава обезбеђених за пословање субјекта надзора за период трајања овлашћења привременог представника, финансијско стање субјекта надзора и друге податке значајне за одређивање ове накнаде.

Накнаду за рад привременог представника исплаћује субјекат надзора.

Изрицање посебне мере субјекту надзора којом се именује привремени представник, као и податак о разрешењу тог представника, уписују се у регистар платних институција или регистар институција електронског новца, који води Народна банка Србије, и то најкасније наредног радног дана од дана доношења решења о том именовању, односно разрешењу – а ако привремени представник преузима непосредно руковођење пословима субјекта надзора – у тај регистар се уписује и овај податак.

Овлашћење привременог представника за надзор над пословањем субјекта надзора престаје истеком рока утврђеног решењем којим је он именован, или укидањем тог овлашћења, а пре истека утврђеног рока може престати и ако Народна банка Србије оцени да су циљеви и задаци из става 5. ове тачке остварени или да се финансијско стање субјекта надзора поправило у толикој мери да више не постоји потреба за привременим представником, у ком случају Народна банка Србије доноси закључак о престанку важења овлашћења привременог представника.

13. Ако код субјекта надзора коме је изречена нека од мера из члана 183. став 1. тач. 1) до 3) Закона утврди нове недостатке или утврди да је овај субјект учинио нове неправилности – Народна банка Србије може предузети према том субјекту нову меру из члана 183. став 1. Закона, у складу с критеријумима из члана 191. Закона.

14. Народна банка Србије доноси решење о одузимању дозволе субјекту надзора у случајевима прописаним у члану 188. став 1. и члану 189. став 1. Закона, а може донети решење о одузимању дозволе у случајевима прописаним у члану 188. став 2. и члану 189. став 2. Закона.

Решењем из става 1. ове тачке Народна банка Србије субјекту надзора може изрећи налоге и мере у вези са престанком пружања платних услуга, односно престанком издавања електронског новца, односно може субјекту надзора или другом лицу наложити да предузме одређене активности у вези с тим престанком, у складу с чланом 188. став 4. и чланом 189. став 3. Закона.

15. Сматра се да субјект надзора није омогућио Народној банци Србије да изврши надзор нарочито у следећим случајевима:

- 1) ако не поступи у складу с чланом 179. Закона;
- 2) ако не достави све тражене податке и документацију, односно не достави их у року који је одређен тим захтевом;
- 3) ако намерно или грубом непажњом достави податке који нису тачни или нису потпуни;
- 4) ако овлашћеним лицима не обезбеди неопходне услове за вршење непосредног надзора, укључујући и услове који обезбеђују да их у том вршењу не ометају запослени субјекта надзора или трећа лица.

16. Народна банка Србије решењем из тачке 12. став 1. ове одлуке може изрећи и новчану казну субјекту надзора, као и члану органа управљања, односно руководиоцу субјекта надзора или одговорном лицу код јавног поштанског оператора, у складу са чланом 187. Закона.

Ради изрицања новчане казне члану органа управљања, односно руководиоцу субјекта надзора или одговорном лицу код јавног поштанског оператора, у складу са чланом 187. Закона, субјект надзора је дужан да Народној банци Србије достави одговарајуће податке.

Субјект надзора је дужан да износ изречене новчане казне из става 1. ове тачке уплати на текући рачун Народне банке Србије – најкасније у року од осам дана од дана доставе решења којим је изречена новчана казна.

Ако субјекат надзора, члан органа управљања или руководилац субјекта надзора не уплати износ новчане казне из става 1. ове тачке у року из става 3. ове тачке, Народна банка Србије ће спровести принудну наплату.

16а. Народна банка Србије може објавити на својој интернет презентацији или на други начин учинити јавно доступном информацију о мерама предузетим према одређеном субјекту надзора у складу са Законом и овом одлуком, осим ако би чињење такве информације јавно доступном озбиљно угрозило тржиште финансијских услуга или проузроковало несразмерну штету заинтересованим лицима.

17. Достављањем решења, записника и других аката, као и обавештења, захтева и других писмена Народне банке Србије који су у вези с надзором субјекту надзора – сматра се да су они достављени и члановима органа управљања и руководиоцима субјекта надзора и не може се доказивати супротно.

Решење из тачке 16. став 1. ове одлуке, којим се изриче новчана казна, након достављања субјекту надзора и одговорном лицу у субјекту надзора, представља извршну исправу.

18. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС“, а примењује се од 1. октобра 2015. године.

ИО НБС бр. 52
19. јуна 2015. године
Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Јоргованка Табаковић, с.р.